

TE-TOIMISTON PALVELUT HENKILÖASIAKKAALLE

(laki työvoima- ja yrityspalveluista (916/2012))

1. Työnvälitys

2. Tieto- ja neuvontapalvelut

3. Asiantuntija-arvioinnit

- osaamis- ja ammattitaitokartoitus
- työkyvyn arviointi
- yrittäjävalmiuksien- ja yritystoiminnan edellytysten arviointi
- kotoutumisen edistämisestä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettu alkukartoitus
- muu asiantuntija-arviointi

4. Ammatinvalinta- ja uraohjaus

5. Valmennus

- työnhakuvalmennus
- uravalmennus
- työhönvalmennus

6. Kokeilu

- koulutuskokeilu
- työkokeilu

7. Työvoimakoulutus

- ammatillinen työvoimakoulutus
- kotoutumiskoulutus

8. Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

9. Palkkatuki

10. Yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämispalvelut

- starttiraha
- yritystoiminnan kehittämispalvelut

Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset taloudelliset etuudet:

- matka- ja yöpymiskorvaus (työhön tai työvoimapalveluun hakeutuvalle sekä asiantuntija-arviointiin osallistuvalle)
- muuttokustannusten korvaus (työhön hakeutuvalle)
- työolosuhteiden järjestelytuki.

Laki, asetus ja ohje:

- Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta JTYPL (916/2012)
- Asetus julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (1073/2012)
- Ohje julkisesta työvoima- ja elinkeinopalvelusta annetun lain ja asetuksen soveltamisesta (TEM/1198/03.10.02/2013)

KUVAUKSET TE-PALVELUISTA

Palvelut ovat kaikkien henkilöasiakkaiden käytettävissä, osa palveluista edellyttää rekisteröitymistä työnhakijaksi, joidenkin palvelujen tarjoaminen edellyttää lisäksi, että henkilö on työtön työnhakija (esim. palkkatuki).

1. Työnvälityspalvelu työnhakijalle

TE-toimisto etsii ja tarjoaa työnhakijalle sopivia työpaikkoja. Työpaikan sopivuutta arvioitaessa TE-toimisto ottaa huomioon työnhakijan ammatillisen osaamisen, aiemman työhistorian, koulutuksen ja työkyvyn selä arvioi näitä suhteessa työnantajan esittämiin työpaikkaa koskeviin vaatimuksiin. Työtä tarjottaessa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon työnhakijan esittämät toiveet esimerkiksi työpaikan sijainnin, työsuhteen keston ja työajan suhteen."

2. Tieto- ja neuvontapalvelut

TE-viranomainen välittää tietoa ja antaa neuvontaa mm. avoimista työpaikoista ja työnhausta, koulutus- ja muista osaamisen kehittämismahdollisuuksista, työmarkkinoista, aloista ja ammanteista. Palvelu on avoimesti ja maksutta kaikkien käytettävissä – myös ilman TE-toimiston asiakkaaksi rekisteröitymistä.

3. Asiantuntija-arvioinnit

Osaamis- ja ammattitaitokartoitus

TE-toimisto voi hankkia henkilöasiakkaille erilaisia osaamisen ja ammattitaidon kartoituksia. Kartoituksia hankintaan tilanteissa, joissa on tarpeen selvittää yksittäisen asiakkaan osaaminen, erityisosaaminen tai osaamisen puutteet TE-toimiston asiantuntijan tekemää arviointia perusteellisemmin.

Työkyvyn arviointi

TE-toimisto voi hankkia asiakkaalle työkyvyn arvioinnin, jos asiakkaalla on sellainen diagnosoitu vamma tai sairaus, jonka arvioidaan vaikuttavan mahdollisuuksiin saada työtä ja jonka työ- ja toimintakykyä suhteessa hakuammattiin tai suunniteltuun koulutukseen pitää tarkemmin tai yksilöidymmin selvittää. Hankittavat palvelut voivat sisältää esim. lääketieteellisiä, psykologisia ja/tai sosiaalisia tutkimuksia ja arviointeja ja työtehtävien kokeilemista ohjatusti.

Työkyvyn arviointia voidaan käyttää esimerkiksi urasuunnittelun osana, työllistämistä edistävien palvelujen suunnittelussa sekä kun työllistymisprosessin ja työllistymistä edistävien palvelujen aikana ilmenee tarve työkyvyn arviointiin.

Yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointi

TE-viranomainen voi hankkia yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointeja. TE-toimisto voi hankkia tarvittaessa ulkopuolisia asiantuntija-arviointeja, joka voi sisältää tapauskohtaisesti starttiraha-asiakkaiden ohjausta, neuvontaa ja asiantuntijalausannon yrittäjävalmiuksista ja yritystoiminnan käynnistämisen edellytyksistä.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukainen alkukartoitus

Maahanmuuttaja-asiakkaalle tehdään kotoutumislain mukainen alkukartoitus osana TE-toimiston alkuvaiheen palvelua. Alkukartoitusta tarkentavat toimenpiteet (esim. kielitaidon tai luku- ja kirjoitustaidon selvittäminen) ovat alkukartoituksen osa-alueita, joita TE-toimistot hankkivat usein ostopalveluna. Silloinkin, kun maahanmuuttajan alkukartoitus tehdään suurelta osin ostopalveluna, työnhakijaksi ilmoittautuneen maahanmuuttajan alkukartoitukseen liittyvä alkuhaastattelu tehdään TE-toimiston omana asiantuntijatyönä. Alkukartoitukseen liittyvän haastattelun tekee maahanmuuttajien palveluun erikoistunut asiantuntija. Näin varmistetaan palveluprosessin käynnistyminen TE-toimistossa asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti ja TE-toimiston kokonaisvastuu maahanmuuttajan palvelussa heti alusta alkaen.

4. Ammatinvalinta- ja uraohjaus

Ammatinvalinta ja uraohjauksen tavoitteena on tukea asiakasta ammatinvalintaan, urasuunnitteluun ja osaamisen kehittämiseen liittyvien tavoitteiden täsmentämisessä ja auttaa häntä laatimaan tilanteeseensa sopiva ja työmarkkinoiden tarjoamat mahdollisuudet huomioon ottava kestävä ratkaisuun johtava urasuunnitelma. Ammatinvalinta- ja uraohjaukseen voi asiakkaan suostumuksella sisältyä koulutusohjauksen-, uraohjauksen-, kuntoutusohjauksen tai muiden, mahdollisesti ulkopuolisten asiantuntijoiden osallistumista prosessiin. Ammatinvalinta- ja uraohjauksen perusta muodostuu ohjauksellisista keskusteluista. Asiakkaan tarpeen mukaan niiden tukena voidaan käyttää mm. psykologisia testejä sekä muita arviointivälineitä, kuten työ- ja koulutuskokeiluja, tutkimuksia, konsultaatioita.

5. Valmennus

Työhakuvalmennus

Työhakuvalmennuksen tavoitteena on parantaa ja täydentää asiakkaan työnhakutaitoja, niin että asiakkaalla on valmiudet omatoimiseen työnhakuun. Asiakas perehtyy työnhakuprosessiin ja oppii käyttämään työnhakukanavia ja arvioimaan laaja-alaisesti eri työpaikkavaihtoehtoja oman työnhakunsa näkökulmasta.

Työhakuvalmennuksen sisältöalueita ovat: asiakkaan omien vahvuuksien ja kehittämisalueiden tunnistaminen, työnhakuprosessin eteneminen, työnhakuhaastattelu, yhteydenpito työnantajiin, työnhakukanavat, työhakemuksen ja CV:n laadinta. Työhakuvalmennus voidaan räätälöidä eri kohderyhmien tarpeisiin (nuoret, maahanmuuttajat, korkeasti koulutetut). Palvelun kesto on enintään 20 työskentelypäivää 12 kuukauden aikana. Ryhmämuotoinen palvelu hankitaan ostopalveluna tai tuotetaan TE-toimiston omana palveluna.

Uravalmennus

Uravalmennuksen avulla tuetaan ja ohjataan henkilöasiakasta ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiyttämisessä, ammatilliseen koulutukseen hakeutumisessa ja työelämävalmiuksien kehittämisessä. Uravalmennus on palvelu niille asiakkaille, joiden arvioidaan tarvitsevan TE -toimiston uraohjauksen lisäksi toiminnallisempaa, intensiivisempää ja pitkäkestoisempaa tukea urasuunnittelussaan. Uravalmennusta tarjotaan henkilöasiakkaalle, joka on kokonaan vailla ammatillista koulutusta, harkitsee alan vaihtoa, on palaamassa takaisin työelämään tai harkitsee yrittäjyyttä. Uravalmennuksen sisältö voidaan räätälöidä erilaisten kohderyhmien tarpeiden mukaisesti. Uravalmennuksen enimmäiskesto on 40 päivää 12 kuukauden aikaa.

Työhönvalmennus

Työhönvalmennuksen tavoitteena on edistää henkilöasiakkaan työllistymistä ja tukea työssä pysymistä. Palvelu on tarkoitettu asiakkaille, jotka tarvitsevat tukea työmarkkinoille siirtymiseen ja siellä pysymiseen. Työhönvalmennus tarjoaa henkilöasiakkaalle tiiviin henkilökohtaisen tuen työpaikan hankkimisessa sekä tarvittaessa työsuhteen aikana, erityisesti työsuhteen alussa. Palvelu tarjoaa työnantajalle tietoa työnhakijan osaamisesta sekä TE-toimiston palveluista ja taloudellisista tuista. Valmennuksen sisältö määritellään asiakkaan yksilöllisen palvelutarpeen mukaan.

Työhönvalmennus auttaa asiakasta tuomaan esiin osaamistaan ja vahvuuksiaan työnhaussa. Työhön- valmentaja etsii asiakkaalle sopivia työpaikkoja ja esittelee tarvittaessa asiakkaan työnantajalle. Työhönvalmentaja tukee asiakasta työhakemuksen tekemisessä, yhteydenotoissa työnantajiin ja haastatteluun valmistautumisessa. Työhönvalmennuksen enimmäiskesto on 50 tuntia 12 kuukauden aikana.

6. Kokeilu

Koulutuskokeilu

Koulutuskokeilun tavoitteena on selvittää henkilöasiakkaan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtoja. Koulutuskokeilussa asiakas kokeilee tiettyä koulutusalaan oppilaitoksessa tarkoituksena kartoittaa hänen soveltuvuuttaan ja motivaatiotaan kyseiselle alalle sekä opiskeluedellytyksiään kyseisessä oppilaitoksessa.

Kokeilun aikana asiakas tutustuu koulutuksen sisältöön ja ammatin vaatimuksiin, seuraa oppitunteja, käy keskusteluja opettajien ja oppilaanohjaajien kanssa. TE -toimisto ja oppilaitos sopivat koulutuskokeilun järjestämisestä. Koulutuskokeilu on enimmäiskestoltaan kerrallaan enintään 10 päivää.

Työkokeilu

Työkokeilu on henkilöasiakkaalle työpaikalla järjestettävä ei-työsuhteinen työllistymistä edistävä palvelu. Työkokeilun tavoitteena on selvittää henkilöasiakkaan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtoja tai tukea hänen paluutaan työmarkkinoille.

Työkokeilu ammatinvalinta - ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi

Työkokeilua voidaan käyttää sopivan työ- ja koulutusvaihtoehdon löytämiseksi, jos henkilöasiakkaalta puuttuu ammatillinen koulutus tai kyseessä on alan tai ammatin vaihto. Ammatillista koulutusta vailla olevan henkilön kohdalla työkokeilun ensisijainen tavoite on löytää sopiva koulutusvaihtoehto. Tavoitteena on, että kokeilun jälkeen henkilö hakeutuu opiskelemaan omaehtoisesti (mahdollisesti työttömyysetuudella tuettuna), työvoimakoulutukseen tai oppisopimuskoulutukseen. Erityisesti alle 25-vuotiaiden nuorten kohdalla ammatinvalintatarkoituksessa järjestettyyn työkokeiluun liittyy vahva ohjauksellinen tuki, jolla pyritään varmistamaan nuoren hakeutuminen koulutukseen.

Työkokeilu työmarkkinoille paluun tukemiseksi

Työkokeilua voidaan käyttää myös työmarkkinoille paluun tukemiseen tilanteissa, joissa henkilö on ollut poissa pitkään työmarkkinoilta joko pitkittyneen työttömyyden tai muiden syiden vuoksi. Työkokeilun perusteella työnantaja ja TE-toimisto voivat arvioida, onko henkilön osaaminen ja työelämävalmiudet ajan tasalla ja tarvitaanko työmarkkinoille sijoittumiseksi palkkatukea, koulutusta tai työhönvalmentajan tukea.

Työkokeilun käyttö ei edellytä tietyn kestoista työttömyyttä. Myöskään henkilön suorittama ammatillinen koulutus tai koulutusaste ei vaikuta kokeilun järjestämiseen työmarkkinoille paluun tukemiseksi. Olennaista on, että henkilö on ollut pitkään poissa työmarkkinoilta ja työkokeilu on tarpeen sen arvioimiseksi, mitä palveluja asiakas tarvitsee.

Työkokeilun kesto vaihtelee työkokeilun käyttötarkoituksesta ja asiakkaasta riippuen. Ammatinvalintatarkoituksessa järjestettävä työkokeilu on useimmiten lyhyt, esim. nuorille suositellaan 1-3 kuukauden pituista jaksoa. Työkokeilun kesto on kuitenkin enintään 12 kuukautta, josta enintään kuusi kuukautta samalla järjestäjällä

7. Työvoimakoulutus

Ammatillinen työvoimakoulutus

Työvoimakoulutuksena tarjotaan ammatillisia valmiuksia edistävää koulutusta. Suuri osa ammatillisesta työvoimakoulutuksesta on tutkintotavoitteista, jolloin opiskelija suorittaa perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai tutkinnon osia. Tietyin edellytyksin on mahdollista suorittaa myös korkeakoulututkinto. Osa koulutuksesta on jatko- ja täydennyskoulutusta, jossa keskeisenä tavoitteena on kehittää ja täydentää ammatillisia valmiuksia. Yrittäjäkoulutusta hankitaan työnhakijoille, joilla on kiinnostusta ja valmiuksia perustaa oma yritys.

Työvoimakoulutuksen opiskelijaksi voidaan valita koulutukseen ja sen tavoitteena olevaan ammattiin tai tehtävään soveltuva henkilö. Lisäksi valittavalla tulee olla koulutustarve.

Kotoutumiskoulutus

Työvoimakoulutuksena tarjotaan myös kotoutumisen edistämistä annetun lain (1386/2010) 20 §:ssä tarkoitettua kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille. Kotoutumiskoulutusta järjestetään oppivelvollisuuden ylittäneelle maahanmuuttajalle. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on antaa aikuisille maahanmuuttajille sellaiset kielelliset, yhteiskunnalliset, kulttuuriset ja elämänhallintaan liittyvät valmiudet, joiden avulla hän pystyy selviytymään jokapäiväisen elämän tilanteissa uudessa ympäristössään, toimimaan työelämässä, hakeutumaan jatko-opintoihin, toimimaan yhteiskunnan aktiivisena, täysivaltaisena ja tasa-arvoisena jäsenenä sekä pystyy tekemään omaa ja mahdollisen perheensä elämää koskevia suunnitelmia ja valintoja.

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena, mutta kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. Opetushallitus määrittelee aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sekä luku- ja kirjoitustaidottomien aikuisten maahanmuuttajien opetussuunnitelman perusteet.

Kotoutumiskoulutuksen keskeinen osa-alue on suomen tai ruotsin kielen opiskelu. Koulutukseen sisältyy myös yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja työhön ja koulutukseen liittyviä valmiuksia tukevia osuuksia.

8. Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

Jos työnhakijalta puuttuu ammatillinen koulutus tai hänen osaamisessaan on sellaisia puutteita, joiden vuoksi hänen työttömyytensä uhkaa pitkittyä ja hänellä on ammatillisen koulutuksen tarve, koulutustarpeeseen voidaan vastata myös tukemalla henkilön omaehtoista opiskelua. Tavoitteena on parantaa aikuisten ammattitaitoa ja mahdollisuutta saada työtä tai säilyttää työpaikka sekä turvata ammattitaitoisien työvoiman saatavuutta. Painopiste on lyhytkestoisissa ja nopeaa työmarkkinoille sijoittumista edistävissä opinnoissa.

Työnhakijalla ei ole subjektiivista oikeutta opiskella työttömyysetuudella tuettuna. Työnhakijalla voi olla mahdollisuus työttömyysetuudella tuettuun omaehtoiseen opiskeluun, jos hän on täyttänyt 25 vuotta ja hänellä on TE-toimiston toteama koulutustarve ja opiskelun katsotaan olennaisesti parantavan työnhakijanmahdollisuuksia työllistyä avoimille

työmarkkinoille. Tuettavasta opiskelusta on sovittava henkilön työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa (kotoutumissuunnitelma tai aktivointisuunnitelma).

Työnhakijan on haettava opintoihin samoin ehdoin ja menettelyin kuin muidenkin omaehtoiseen opintoihin hakevien. Opiskelijaksi ottamisesta päättää aina oppilaitos tai koulutuspalvelun tuottaja.

9. Palkkatuki

Palkkatuella voidaan edistää niiden työttömien työnhakijoiden työllistymistä, joiden tuottavuuden arvioidaan olevan tarjolla olevassa työtehtävässä alentunut osaamisessa ja ammattitaidossa olevien puutteiden, työttömyyden keston, vamman tai sairauden tai jonkin muun syyn johdosta.

Palkkatukea käytetään rekrytointitukena (=edistää työnhakijan rekrytoimista) tilanteissa, joissa avoinna olevaan tehtävään palkataan henkilö, jonka tuottavuus on alentunut. Rekrytointituki voi olla tarpeen esimerkiksi sen vuoksi, että kyseessä on nuori vastavalmistunut, jolla ei ole työkokemusta. Työnhakijoille, jotka ovat työmarkkinoilla eriyistä muita heikommassa asemassa, voidaan järjestää palkkatuen avulla työtä esimerkiksi työllistämistoimintaa harjoittavissa yhdistyksissä ja säätiöissä. Ko. työpaikkojen tarkoituksena on parantaa henkilöiden työmarkkinavalmiuksia ja osaamista.

Palkkatuettuun työhön voidaan sisällyttää tai liittää koulutusta muun muassa myöntämällä palkkatuki oppisopimuskoulutukseen tai yhdistämällä tuettu työ ja työvoimakoulutus. Palkkatuettu työssä solmitaan normaali työsuhde. Työsuhde voi olla osa-aikainen tai kokoaikainen. Työsuhde voi olla määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva. Palkkatuella katetaan osa palkkauskustannuksista. Työnantaja voi siirtää palkkatuetun työntekijän toisen työnjärjestäjän (ns. käyttäjäyritys) tehtäviin työntekijän suostumuksella.

Työnantajalle maksettava palkkatuki muodostuu kahdesta osasta, perustuesta ja lisäosasta. Vuonna 2014 perustuen suuruus on 32,66 euroa/päivä. Palkkatukea maksetaan päivää ja henkilöä kohti vähintään perustuki, jos tuella palkattavan työaika on vähintään 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta.

TE-toimisto mitoittaa tukijakson pituuden asiakkaan palvelutarpeen perusteella. Joissakin tapauksissa lyhytkestoinen rekrytointituki on riittävä palkkaamiskynnyksen ylittämiseen. Kerrallaan tukea voidaan myöntää kuitenkin enintään 10 kuukauden ajaksi ja joissakin tapauksissa 24 kuukauden ajaksi. Oppisopimuskoulutukseen palkkatuki voidaan myöntää koko sen keston ajaksi.

Valtion virastoille voi myöntää tukea palkkauskustannuksiin työllisyysmäärärahaa, mutta muille työnantajille palkkatukea.

Sanssi-kortti ja Duuni-kortti

Alle 30-vuotiaille työttömille työnhakijoille tarkoitettu Sanssi-kortti ja 30 vuotta täyttäneille työttömille työnhakijoille tarkoitettu Duuni-kortti ovat työnantajalle annettavia todisteita siitä, että työnhakija-asiakkaan kanssa on sovittu palkkatuen käytöstä ja että tuki myönnetään, jos työnantajaan liittyvät myöntämisedellytykset täyttyvät.

10. Yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämispalvelut

Starttiraha

Yrittäjäksi ryhtyvän henkilöasiakkaan toimeentulon turvaamiseksi voidaan myöntää starttirahaa yritystoiminnan käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa enintään 18 kuukaudeksi. Starttirahapäätös tehdään jaksoittain. Ensimmäisen jakson pituus on kuusi kuukautta. Alle kuuden kuukauden mittaisia päätöksiä voidaan tehdä ainoastaan poikkeustapauksissa. Toisen jakson kesto on enintään kuusi kuukautta. Kolmannelle jaksolle starttirahaa voidaan myöntää tietyissä tapauksissa. Starttirahan myöntää TE-toimisto, jossa hakija on henkilöasiakkaana.

Starttirahan myöntäminen edellyttää, että hakijalla on ammatillisen osaamisen lisäksi riittävät valmiudet aiottuun yritystoimintaan tai hän sitoutuu hankkimaan tarvittavat yrittäjävalmiudet. Starttirahanmyöntäminen edellyttää myös, että aiottu yritystoiminta on luonteeltaan päätoimista ja aiotulla yritystoiminnalla on TE-toimiston arvion mukaan jatkuvan kannattavan toiminnan edellytykset. TE-toimisto voi asettaa starttirahapäätöksessä myös muita tarpeellisia ehtoja, kuten rahoituksen järjestäminen ja yksityisen velkajärjestelyn maksuohjelman noudattaminen.

Oppisopimus (ei TE-palvelu)

Oppisopimus on työntekijän, oppisopimuskoulutuksen järjestäjän (oppisopimustoimisto, oppisopimuskeskus tai vastaava) ja työnantajan keskinäinen sopimus oppilaan kouluttamisesta. Työnantaja sitoutuu kouluttamaan opiskelijaa työn aikana siitä tehdyn sopimuksen mukaisesti. Työnantajalle kouluttamisesta aiheutuvat kustannukset korvataan koulutuskorvauksella. Oppisopimuskoulutuksenjärjestäminen ja kehittäminen kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tehtäviin.

Lisätietoja http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/oppisopimuskoulutus.